מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תוכן השיר ואת דמות הדוברת
- לזהות אמצעים אמנותיים בשיר ולהסביר את תפקידם
- לדון בנושאי העמידה מול דיכוי, הגאווה והזיכרון ההיסטורי

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת השיר - רב ברירה

1. ב – אל "אתם", מי שמזלזלים בה
2. ג – משמשת כפזמון ומבטאת עמידה חוזרת
3. א – מכבית מלכין ויואב ורדי
4. ב – 1978
5. ג – תשעה
6. ב – הוא ארוך ובנוי מחזרות קצרות של "אני עולה"

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כך מתואר בתוכן השיר ובדמות הדוברת
2. לא נכון – להפך - היא מתריסה וגאה, לא מתנצלת
3. נכון – הדוברת רואה עצמה כהגשמת חלום אבותיה העבדים
4. נכון – כך מצוין בתיאור המשוררת
5. לא נכון – רוב הבתים בני ארבעה טורים, אך הבית האחרון ארוך יותר
6. נכון – היא לועגת להם בשאלות רטוריות מתריסות

חלק ג' – השלמת מילים

1. עולה
2. אתם
3. עבדות
4. נפט
5. חלום

חלק ד' – התאמת אמצעי אמנותי לדוגמה

- 1 – ה ("אך אני כאוויר, בכל זאת אעלה")
- 2 – א ("האם החוצפה שלי מרגיזה אתכם?")
- 3 – ב ("בארות נפט נשאבים אצלי בסלון")
- 4 – ג ("אני אוקיינוס שחור, שוצף ורחב")
- 5 – ד ("אני החלום של העבד והתקוות")

חלק ה' – סדרו לפי התפתחות השיר

1. הדוברת מאשימה את ה"אתם" בשכתוב ההיסטוריה שלה בשקרים
2. הדוברת שואלת שאלות רטוריות מתריסות על החוצפה והגאווה שלה
3. הדוברת מתארת את עצמה כאילו היא עשירה בנפט, זהב ויהלומים
4. הדוברת עולה מתוך ההיסטוריה הכואבת של העבדות
5. הבית האחרון מאיץ לקריאות קצרות וחוזרות של "אני עולה"

חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

1. כי למרות הדיכוי, השקרים וההשפלה, היא לא נשברת וממשיכה לקום שוב ושוב, כמו כוחות טבע שאי אפשר לעצור
2. למשל השוואה לאוקיינוס או לגאות הים - מבטא כוח שאי אפשר לעצור, בדיוק כמו עמידתה של הדוברת

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מזהה את הנמענים כמי שמזלזלים ומשקרים
- התלמיד/ה מזהה את החזרה 'בכל זאת אעלה' ומסביר שהיא מבטאת עמידה חוזרת
- התלמיד/ה בוחר אמצעי (חזרה, שאלה רטורית, דימוי, רמיזה) ומסביר נכון

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בהשמעת קצב השיר המקורי באנגלית כדי להמחיש את תפקיד החריזה והפזמון
- כדאי לקשר את הדיון בשיר לנושא העמידה מול דיכוי באופן כללי, מבלי להיכנס לפוליטיקה עכשווית
- מומלץ לעודד תלמידים למצוא דוגמאות נוספות להומור ולהתרסה בשיר ולדון בהן בקבוצות

דף תרגול: "בכל זאת אני עולה" - מאיה אנג'לו

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "בכל זאת אני עולה" נכתב על ידי מאיה אנג'לו, משוררת אפרו-אמריקאית ופעילה למען זכויות האזרח.
הדובר בשיר פונה אל מי שמזלזלים בה ומנסים לשבור אותה, ומכריזה שוב ושוב שהיא עולה וממשיכה הלאה.

1 חלק א' – הבנת השיר - רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. אל מי פונה הדוברת בשיר?

א) אל אמה ב) אל "אתם", מי שמזלזלים בה ג) אל אלוהים ד) אל ילדיה

2. מה תפקיד החזרה "בכל זאת אעלה"?

א) מבטאת ייאוש ב) יוצרת חריזה בלבד ג) משמשת כפזמון ומבטאת עמידה חוזרת
ד) מתארת זריחה

3. מי תרגמו את השיר לעברית בתרגום שנלמד?

א) מכבית מלכין ויואב ורדי ב) לאה גולדברג ג) נתן אלתרמן ד) רוני סומק

4. באיזו שנה יצא השיר המקורי באנגלית?

א) 1928 ב) 1978 ג) 2005 ד) 2014

5. כמה בתים יש בשיר?

א) שבעה ב) שמונה ג) תשעה ד) עשרה

6. מה מיוחד בבית האחרון בשיר?

א) הוא הקצר ביותר ב) הוא ארוך ובנוי מחזרות קצרות של "אני עולה" ג) הוא כתוב בחריזה שונה
ד) אין בו פזמון

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הדוברת בשיר היא אישה שחורה הנאבקת מול דיכוי וגזענות.	☐	☐
2	הדוברת בשיר מבקשת סליחה מהנמענים על התנהגותה.	☐	☐
3	השיר נשען על ההיסטוריה של העבדות בארצות הברית.	☐	☐
4	מאיה אנג'לו הייתה גם פעילה למען זכויות האזרח.	☐	☐
5	כל בתי השיר כתובים באותו אורך בדיוק.	☐	☐
6	הדוברת משתמשת בהומור כאמצעי מאבק מול שונאיה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הדוברת בשיר מכריזה שוב ושוב שהיא _____ .

2. הדוברת פונה אל _____ שמזלזלים בה ומשקרים עליה.

3. השיר מזכיר את תקופת ה_____ בארצות הברית.

4. הדוברת מתארת את עצמה כאילו יש לה בבית בארות _____ .

5. בסוף השיר הדוברת מכריזה שהיא ה_____ של העבד.

4 חלק ד' – התאמת אמצעי אמנותי לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חזרה (פזמון)	___	**א.** "האם החוצפה שלי מרגיזה אתכם?"
2. שאלה רטורית	___	**ב.** "בארות נפט נשאבים אצלי בסלון"
3. דימוי מוגזם משעשע	___	**ג.** "אני אוקיינוס שחור, שוצף ורחב"
4. דימוי מכוחות הטבע	___	**ד.** "אני החלום של העבד והתקוות"
5. רמיזה היסטורית	___	**ה.** "אך אני כאוויר, בכל זאת אעלה"

5 חלק ה' – סדרו לפי התפתחות השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הדוברת מתארת את עצמה כאילו היא עשירה בנפט, זהב ויהלומים
☐	הבית האחרון מאיץ לקריאות קצרות וחוזרות של "אני עולה"
☐	הדוברת שואלת שאלות רטוריות מתריסות על החוצפה והגאווה שלה
☐	הדוברת מאשימה את ה"אתם" בשכתוב ההיסטוריה שלה בשקרים
☐	הדוברת עולה מתוך ההיסטוריה הכואבת של העבדות

6 חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה הדוברת חוזרת ואומרת שהיא עולה.

2. תנו דוגמה אחת מהשיר לדימוי מהטבע, והסבירו מה הוא מבטא.

כרטיס יציאה

מי הם ה"אתם" שאליהם פונה הדוברת בשיר?

מהו הפזמון החוזר בשיר ומה הוא מבטא?

תנו דוגמה אחת לאמצעי אמנותי בשיר והסבירו את תפקידו

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀